

<p>Відокремлений структурний підрозділ «Дніпровський фаховий коледж інженерії та педагогіки Державного вищого навчального закладу «Український державний хіміко-технологічний університет»</p>	<p>СИЛАБУС навчальної дисципліни</p> <p>Комерційна робота на транспорті</p>
	<p>Галузь знань: 27 Транспорт Спеціальність: 275 Транспортні технології (на автомобільному транспорті) Освітньо-професійна програма: Транспортні технології (на автомобільному транспорті) Ступінь (рівень) освіти: перший (бакалаврський) Дні занять та консультацій: згідно з розкладом Рік навчання: третій Семестр: 5-й Кількість кредитів: 5,0</p>
	<p>Викладач: Аржевічев Дмитро Вікторович, викладач циклової комісії економічних дисциплін Персональний сайт викладача: https://cutt.ly/zPPt5sb</p>

Силабус складено на основі робочої програми навчальної дисципліни, обговорено та схвалено на засіданні циклової комісії економічних дисциплін

Протокол від “_____” _____ 20__ року № _____
(назва)

Голова циклової комісії _____ Т.М. Полтавченко
(підпис) (ПІБ)
“_____” _____ 20__ року

Гарант освітньо-професійної програми _____

1 ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни є засвоєння студентами теоретичних знань і практичних навичок з організації ефективної реалізації транспортних послуг.

Завдання навчальної є засвоєння теоретичних та практичних методів оптимізації ринкової стратегії транспортного підприємства з обслуговування споживачів.

Предметом навчальної дисципліни є технологія комплексного процесу переміщення вантажів і пасажирів.

Пререквізити: «Транспортно-експедиторська діяльність», «Логістика», «Спеціалізований рухомий склад», «Спеціалізований автомобільний транспорт для кар'єрних робіт», «Організація перевезень небезпечних вантажів на транспорті».

Постреквізити: «Засоби транспортних і термальних технологій», «Система управління охороною праці», виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи.

Методи навчання: словесні, наочні, практичні, робота з книгою.

Форми та методи оцінювання: усний, письмовий, практична перевірка, методи самоконтролю і самооцінки, захист курсової роботи, підсумковий контроль.

Компетентності та програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми

Загальні компетентності	ЗК-6. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК- 8. Здатність розробляти та управляти проектами.
Спеціальні (фахові) компетентності	СК-1. Здатність аналізувати та прогнозувати параметри і показники функціонування транспортних систем та технологій з урахуванням впливу зовнішнього середовища. СК-9. Здатність оцінювати експлуатаційні, техніко-економічні, технологічні, правові, соціальні, та екологічні складові організації перевезень. СК-13. Здатність оцінювати плани та пропозиції щодо організації та технології перевезень, складені іншими суб'єктами, та вносити необхідні зміни виходячи з техніко-експлуатаційних параметрів та принципів функціонування об'єктів та пристроїв транспортної інфраструктури, транспортних засобів (засобів автомобільного транспорту).
Програмні результати навчання	РН-7. Формулювати, модифікувати, розробляти нові ідеї з удосконалення транспортних технологій. РН-8. Розробляти, проектувати, управляти проектами у сфері транспортних систем та технологій. РН-11. Класифікувати та ідентифікувати транспортні процеси і системи. Оцінювати параметри транспортних систем. Виконувати системний аналіз та прогнозування роботи транспортних систем.

По завершенню вивчення дисципліни «Комерційна робота на транспорті» здобувачі освіти повинні **знати**:

- основні поняття і зміст комерційної роботи на транспорті;
- організаційно-правове забезпечення транспортної діяльності;
- маркетингову діяльність на транспорті;
- систему договірних відносин на транспорті;
- технологію комерційної роботи на транспорті при організації вантажних та пасажирських перевезень;
- порядок ціноутворення;
- собівартість і тарифне регулювання транспортних послуг;
- аналіз результатів комерційної діяльності та методи розвитку транспортного підприємства.

повинні **вміти**:

- досліджувати стан і тенденції розвитку ринку транспортних послуг;
- визначати цільові сегменти ринку у відповідності до сфери діяльності автотранспортного підприємства;
- стимулювати попит на транспортні послуги;
- розраховувати тарифи транспортних послуг та визначати тарифну політику автотранспортного підприємства;
- обґрунтовувати прибутковість транспортного процесу;
- оформлювати комерційну документацію та забезпечувати документообіг;
- аналізувати результати виробничої діяльності автотранспортного підприємства.

2 ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Лекції (Л): 40 год.

Практичні заняття (ПР): 28 год.

Самостійна робота (СР): 82 год.

Курсова робота

3 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Тема	Зміст теми	Завдання/ Форми контролю
	Модуль I	Теоретичні основи та правові аспекти організації комерційної роботи	
1	<i>Тема 1.</i> Транспорт як об'єкт комерційної діяльності	Предмет і зміст комерційної діяльності на транспорті. Основні поняття і задачі комерційної роботи на транспорті. Особливості транспорту і транспортної продукції як товару. Класифікація виробництв транспортних підприємств.	Підготовка доповідей, презентацій, тести

№	Тема	Зміст теми	Завдання/ Форми контролю
		Продукція основного виробництва транспортного підприємства.	
2	<i>Тема 2.</i> Організаційно-правове забезпечення транспортної діяльності	Правове регулювання транспортної діяльності. Державне регулювання автотранспортної діяльності. Транспортні зобов'язання. Методи регулювання автотранспортної діяльності.	Тести, питання індивідуальні та групові практичні завдання
3	<i>Тема 3.</i> Організація комерційної роботи на підприємствах автомобільного транспорту	Основні задачі комерційних служб транспортних підприємств. Організаційна структура комерційної служби автотранспортного підприємства. Розподіл функцій комерційної діяльності між підрозділами автотранспортного підприємства. Функції персоналу комерційних служб автотранспортного підприємства.	Тести, питання, підготовка доповідей, робота з книгою
4	<i>Тема 4 .</i> Маркетингова діяльність на автомобільному транспорті	Сутність маркетингу та маркетингового середовища автотранспортного підприємства. Формування ринку автотранспортних послуг. Маркетингові стратегії автотранспортного підприємства. Комплекс маркетингу автотранспортного підприємства	Тести, питання, підготовка доповідей
	Модуль II	Технологія комерційної роботи в різних умовах перевезень	
5	<i>Тема 5.</i> Комерційна робота на автомобільному транспорті при організації вантажних перевезень	Загальний порядок здійснення. Вибір виду транспорту. Вибір перевізника. Вибір транспортно-технологічної схеми доставки вантажу.	Тести, питання, практичні завдання
6	<i>Тема 6.</i> Комерційна робота на автомобільному транспорті при організації пасажирських перевезень	Загальний порядок здійснення. Вибір виду транспорту. Вибір перевізника. Централізоване автомобільне обслуговування.	Тести, питання індивідуальні та групові практичні завдання, робота з книгою

№	Тема	Зміст теми	Завдання/ Форми контролю
7	<i>Тема 7.</i> Особливості комерційної роботи при міжміських, міжнародних, змішаних комбінованих автомобільних перевезеннях	Особливості комерційної діяльності при міжміських перевезеннях. Особливості комерційної діяльності при міжнародних перевезеннях. Особливості комерційної діяльності при змішаних комбінованих перевезеннях	Ситуаційні практичні завдання, тести, питання
Модуль III		Тарифи автотранспортних послуг	
8	<i>Тема 8</i> Ціноутворення в системі автотранспортного обслуговування	Значення ціни. Фактори визначення ціни. Методи ціноутворення.	Тести, питання, практичні завдання
9	<i>Тема 9.</i> Собівартість і тарифи автотранспортних послуг	Собівартість автотранспортних послуг. Тарифи автотранспортної діяльності.	Тести, питання, практичні завдання
10	<i>Тема 10.</i> Транспортні тарифи на вантажні перевезення автомобільним транспортом	Тарифні ставки та тарифні схеми. Надбавки та знижки на тарифи. Тарифні класифікатори вантажів. Елементи тарифного стилю підприємства. Зміст тарифної політики підприємства та основні фактори її формування	Ситуаційні практичні завдання, тести, питання
11	<i>Тема 11.</i> Транспортні тарифи на пасажирські перевезення автомобільним транспортом	Формування та застосування тарифів. Методика розрахунку тарифів. Тарифно-цінове регулювання пасажирських перевезень. Аналіз методик розрахунку дотації на пасажирські перевезення	Ситуаційні практичні завдання, тести, питання
Модуль IV		Ефективність комерційної роботи	
12	<i>Тема 12.</i> Бізнес-планування діяльності автотранспортного підприємства	Загальні положення методики. Загальна комерційна характеристика підприємства. Маркетингова стратегія. Виробниче планування. Організаційний план. Фінансовий план.	Ситуаційні практичні завдання, тести, питання
13	<i>Тема 13.</i> Аналіз комерційної діяльності	Організація аналітичної роботи. Організація масивів інформації і її аналітична обробка. Джерела інформації	Ситуаційні практичні завдання,

№	Тема	Зміст теми	Завдання/ Форми контролю
	автотранспортного підприємства	і їх ідентифікація. Методика експрес-діагностичного аналізу.	тести, питання, робота з книгою
14	<i>Тема 14.</i> Економічні результати діяльності автотранспортного підприємства	Особливості формування доходів автотранспортного підприємства. Оцінка фінансового стану автотранспортного підприємства. Оцінка ефективності діяльності автотранспортного підприємства	Ситуаційні практичні завдання, робота з книгою тести, питання
15	<i>Тема 15.</i> Розвиток автотранспортного підприємства	Мета і методи розвитку автотранспортного підприємства. Значення інвестицій для розвитку автотранспортного підприємства. Зміст лізингу і особливості його використання на автомобільному транспорті. Міжнародний лізинг автотранспортних засобів. Франчайзинг і перспективи його застосування на автомобільному транспорті. Комерційна таємниця	Ситуаційні практичні завдання. тести, питання, підготовка доповідей
			Екзамен

4 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові

1. Нагорний Є.В., Шраменко Н.Ю. Комерційна робота на автомобільному транспорті. / Є.В. Нагорний, Н.Ю. Шраменко. – Харків : ХНАДУ, 2010. – 324 с.

2. Нагорний Є.В., Шраменко Н.Ю. Комерційна робота на транспорті / Є.В. Нагорний, Н.Ю. Шраменко – Харків : ХНАДУ, 2012. – 268 с.

3. Крамаренко І.Г. Організація комерційної роботи на транспорті. Навчальний посібник / І.Г. Крамаренко – Харків : ХНАДУ, 2001. – 102 с.

4. Мірошніченко Л., Саприкін Г. Автомобільні перевезення: організація та облік. 3-є вид. перер. і доп. / Л. Мірошніченко, Г. Саприкін. – Харків : Фактор, 2004. - 520с.

Допоміжні

5. Господарський кодекс України № 436-IV- Електронний ресурс. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 15.03.2021)

6. Про транспорт: Закон України від . - Електронний ресурс. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/232/94-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 03.03.2021)

7. Про автомобільний транспорт: Закон України від - Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2344-14> (дата звернення: 13.02.2020)

8. Про транзит вантажів: Закон України від - Електронний ресурс. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1172-14> (дата звернення: 03.03.2021)

9. Про перевезення небезпечних вантажів: Закон України від. - Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1644-14> (дата звернення: 03.03.2021)

10. Наказ Міністерства транспорту України від 10 лютого 1998 р. N 43 «Про затвердження норм витрат палива і мастильних матеріалів на автомобільному транспорті». - Електронний ресурс. - Режим доступу: <https://buhgalter911.com/uk/spravochniki/transport/normy-rashoda-topлива/> (дата звернення: 25.03.2021)

11. Наказ Міністерства транспорту і зв'язку України від 20 травня 2006 року № 488 «Про затвердження експлуатаційних норм середнього ресурсу пневматичних шин колісних транспортних засобів і спеціальних машин, виконаних на колісних шасі». - Електронний ресурс. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0712-06> (дата звернення: 25.03.2021)

5 ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Політика навчальної дисципліни представлена в додатку до силабусу.

Витяг з додатку:

1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Політика щодо академічної доброчесності регламентується Положенням про академічну доброчесність учасників освітнього процесу у Відокремленому структурному підрозділі Дніпровському фаховому коледжу інженерії та педагогіки Державного вищого навчального закладу «Український державний хіміко-технологічний університет» (<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/07/pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>).

У разі порушення здобувачем освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

2. Політика щодо перескладання. Перескладання іспиту чи заліку відбувається із дозволу директора коледжу за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).(<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/02/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf>).

3. Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку. Порядок повторного проходження здобувачами освіти контрольних заходів урегульовані Положенням про організацію освітнього процесу (<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/polozhennya-20-pro-org.-osvit-pr.pdf>)

4. Відвідування занять. Відповідно до Положення про індивідуальний графік навчання студентів Відокремленого структурного підрозділу «Дніпровський фаховий коледж інженерії та педагогіки Державного вищого навчального закладу «Український державний хіміко-технологічний університет» допускається можливість вільного відвідування здобувачами освіти лекційних занять та самостійного опрацювання навчального матеріалу, передбаченого програмою відповідної навчальної дисципліни. Відвідування інших видів навчальних занять (крім консультацій) є обов'язковим для здобувачів освіти (<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/02/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf>).

6. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Максимальна кількість балів протягом семестру становить 100. Семестровий контроль за дисципліну проводиться у формі екзамену.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала оцінювання: ЄКТС			Шкала оцінювання: національна
	Оцінка ЄКТС	Пояснення	для заліку	Оцінка за національною чотири-бальною шкалою
90–100	A	ВІДМІННО – здобувач освіти володіє глибокими і дієвими знаннями навчального матеріалу, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; вільно володіє науковими термінами, умеє знаходити джерела інформації, аналізувати їх та застосовувати у практичній діяльності або у науково-дослідній роботі; здатний за допомогою викладача підготувати виступ для студентської наукової конференції, визначити програму своєї пізнавальної діяльності.	зараховано	відмінно
82-89	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – здобувач освіти володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних умовах, може робити аргументовані висновки, практично оцінювати окремі нові факти, явища, процеси. Вирішує творчі завдання, здатен сприймати іншу позицію, як альтернативу, знає суміжні дисципліни, в навчанні користується додатковими джерелами інформації.		добре

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала оцінювання: ЄКТС			Шкала оцінювання: національна
	Оцінка ЄКТС	Пояснення	для заліку	Оцінка за національною чотири-бальною шкалою
		Відповідь його повна, логічна і обґрунтована.		
74-81	C	ДОБРЕ – здобувач освіти володіє достатньо повними знаннями, вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних умовах; розуміє основоположні теорії і факти, логічно висвітлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє аналізувати, робити висновки з технічних та економічних розрахунків, складати прості таблиці, схеми. Вміє працювати самостійно, підготувати реферат і захищати його положення. Відповідь його повна, логічна, але з деякими неточностями.		
64-73	D	ЗАДОВІЛЬНО – здобувач освіти розуміє суть дисципліни, виявляє розуміння основних положень навчального матеріалу; може поверхово аналізувати події, ситуації, робити певні висновки, самостійно відтворити більшу частину матеріалу. Відповідь може бути правильна, але недостатньо осмислена.		задовільно
60-63	E	ЗАДОВІЛЬНО (ДОСТАТНЬО) – здобувач освіти має початковий рівень знань, володіє необхідними вміннями та навичками для вирішення стандартних завдань; виявляє розуміння основних положень навчального матеріалу; здатний з помилками дати визначення понять та категорій, що вивчаються; може самостійно оволодівати частиною навчального матеріалу, але висновки робить нелогічні, непослідовні.		
35-59	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – з можливістю складання іспиту: здобувач освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності; слабо орієнтується в поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; робить спробу розповісти суть заданого, але відповідає лише за допомогою викладача на рівні "так" чи "ні"; однак може самостійно знайти в підручнику відповідь.	не зараховано з можливістю повторного складання	незадовільно
0-34	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – з обов'язковим повторним курсом: здобувач освіти не	не зараховано з обов'язковим	

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала оцінювання: ЄКТС			Шкала оцінювання: національна
	Оцінка ЄКТС	Пояснення	для заліку	Оцінка за національною чотири-бальною шкалою
		володіє необхідними знаннями, уміннями, навичками та науковими термінами, демонструє низький рівень комунікативної культури.	повторним вивченням дисципліни	

Оцінювання результатів навчання студентів за семестр здійснюється шляхом проведення поточного та підсумкового контролів.

Максимальна кількість балів, які отримують студенти з урахуванням критеріїв оцінювання результату наступна.

Розподіл балів, які отримують студенти

Етап	Форма контролю	Процедура оцінювання знань, умінь, навичок і (або) досвіду діяльності, що характеризують етапи формування компетенції	Кількість балів
Семестр V			
1.	Контрольне тестування за темами	$P_T = 6 \times 5 \text{ б.} = 30 \text{ балів}$	30
2.	Практичні роботи	$P_{\text{пр}} = 7 \times 5 \text{ б.} = 35 \text{ балів}$	35
3.	Семінарські заняття	$P_{\text{сем}} = 4 \times 5 \text{ б.} = 20 \text{ балів}$	20
4.	Комплексна контрольна робота	<p>При оцінюванні комплексної контрольної роботи застосовуються наступні критерії:</p> <p>Теоретична частина</p> <p>1.1. Теоретичне питання, розкрито повністю, з наведенням прикладів оцінюється в 5 балів. Якщо відповідь правильна, але питання розкрито в неповному обсязі, теоретичне питання оцінюється в 4 бали, Якщо питання не зовсім розкрито, без прикладів та необхідних обґрунтувань, теоретичне питання оцінюється в 3 бали. Неправильна відповідь оцінюється в 2 бали, відсутність відповіді оцінюється в 0 балів.</p> <p>1.2. Правильна відповідь на тест оцінюється в 1 бал, неправильна в 0 балів.</p> <p>1.3. Правильно наведені визначення оцінюються в 2 бали кожне, неправильно наведені в 0 балів. Загальна сума балів за завдання – 4 бали.</p>	15

		<p>Практична частина. Кожна правильно вирішена та оформлена задача з поясненнями та висновком оцінюється в 5 балів. Наявність невеликих погрішностей при вирішенні задачі (не вказано одиниці виміру, дані не занесені в таблицю, хоча розрахунок їх наведено) зменшує оцінку за задачу на 1 бал і оцінюється в 4 бали. Відсутність пояснень, висновку і наявність неточностей при розрахунках та округленні величин оцінюється в 3 бали. Неправильно вирішена задача оцінюється в 2 бали, відсутність рішення задачі оцінюється в 0 балів.</p>	
5.		Разом за семестр ПКс	100
6.	Курсова робота (КР)	Здобувач вищої освіти отримує індивідуальне завдання щодо висвітлення певних теоретичних питань та практичних задач. Оцінюється якість виконання пояснювальної записки, правильність аналізу і розрахунку проекту. Проводиться публічний захист КР перед членами комісії згідно розкладу.	100
Семестровий контроль			
7.	Екзамен, максимально 100 балів (Е)	Екзамен націлено на комплексну перевірку освоєння дисципліни. Екзамен проводиться в усній або письмовій формі за білетами, в яких містяться питання (завдання) по всіх темах курсу. Здобувачу освіти надається година на підготовку. Оцінюється володіння матеріалом, його системне освоєння, здатність застосовувати потрібні знання, навички та вміння при аналізі проблемних ситуацій і вирішенні практичних завдань в галузі економіки підприємств автомобільного транспорту за критеріями, визначеними в поясненнях шкали оцінювання.	100
Підсумкова оцінка за дисципліну визначається як середнє арифметичне ПКс, КР та Е			

Відокремлений структурний підрозділ
«Дніпровський фаховий коледж інженерії та педагогіки
Державного вищого навчального закладу
«Український державний хіміко-технологічний університет»

МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

для виконання курсової роботи

з навчальної дисципліни

«Комерційна робота на транспорті»

для студентів спеціальності 275 Транспортні технології

(на автомобільному транспорті)

Розробив викладач

Аржевічев Д.В.

Кам'янське, 2021

Рецензент:

Брінцова В.І. – голова регіонального методичного об'єднання викладачів економічних дисциплін, викладач вищої категорії викладач-методист

Укладач: Аржевічев Д.В.

Розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії економічних дисциплін ВСП «Дніпровський фаховий коледж інженерії та педагогіки Державного вищого навчального закладу Український державний хіміко-технологічний університет»

Протокол від “____” _____ 20__ року № ____

Голова циклової комісії

економічних дисциплін _____ Т.М. Полтавченко

Обговорено та рекомендовано до затвердження методичною радою ВСП «Дніпровський фаховий коледж інженерії та педагогіки» Державного вищого навчального закладу «Український державний хіміко-технологічний університет»

Протокол від “____” _____ 20__ року № ____

Голова методичної ради _____ С.О Стоянова

Методичний посібник для виконання курсової роботи з навчальної дисципліни «Комерційна робота на транспорті» для студентів спеціальності 275 Транспортні технології (на автомобільному транспорті) / Укладач: Д.В. Аржевічев. – Кам'янське: ВСПДФКІП ДВНЗ УДХТУ 2021. - 35 с.

У методичних вказівках наведені: методика виконання курсової роботи, джерела інформації, вимоги до структури, змісту, обсягу роботи та правила оформлення курсової роботи студентів з дисципліни «Комерційна робота на транспорті».

Рекомендовано для здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр спеціальності 275 Транспортні технології (на автомобільному транспорті) згідно навчальної програми.

Зміст

Коротка анотація	4
1 Структура і обсяг курсової роботи.....	5
2 Вибір теми курсової роботи.....	6
3 Рецензування, захист та оцінювання курсової роботи.....	6
4 Вимоги до оформлення курсової роботи.....	8
5 Зміст розділів курсової роботи	12
Резюме (висновки)	12
1 Характеристика товару (послуги).....	13
2 Оцінка ринку збуту	13
3 Конкуренція	14
4 Стратегія маркетингу.....	15
5 Виробничий план	15
6 Організаційний план	19
7 Оцінка ризику та страхування	20
8 Фінансовий план.....	21
8.1 Стартовий капітал підприємства	22
8.2 Джерела фінансування підприємства.....	23
8.3 Визначення змінних і постійних витрат	24
8.4 Калькуляція собівартості продукції	25
8.5 Баланс доходів і витрат підприємства	26
8.6 Розрахунок показників ефективності діяльності підприємства	28
Список використаних джерел	30
Додаток А. Приклад оформлення титульного аркуша.....	32
Додаток Б. Приклад оформлення аркуша рецензії	33
Додаток В. Приклад оформлення аркуша завдання	34

Коротка анотація

Курсові проекти (роботи) виконуються з метою закріплення, поглиблення і узагальнення теоретичних знань, отриманих студентами під час навчання та їх застосування для комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Відповідно до навчального плану підготовки бакалаврів спеціальності 275 Транспортні технології (на автомобільному транспорті) здобувачі вищої освіти виконують курсову роботу з навчальної дисципліни «Комерційна робота на транспорті».

Метою даного методичного посібника є надання основних рекомендацій щодо виконання курсової роботи з кожного розділу, а також порядку оформлення відповідно Стандарту підприємства СТП-101-21 «Дипломні, курсові проекти і роботи. Загальні вимоги і правила оформлення».

Основним завданням курсової роботи є засвоєння теоретичних та практичних методів оптимізації ринкової стратегії транспортного підприємства з обслуговування споживачів.

Курсова робота сприяє розвитку навичок самостійної творчої діяльності студентів. Її виконання передбачає: формування основ наукових досліджень; закріплення набутих знань; поглиблення та узагальнення їх, набуття досвіду використання теоретичного матеріалу при вирішенні конкретних завдань.

Курсова робота з дисципліни «Комерційна робота на транспорті» – це дослідження, що пов'язане із розробкою бізнес-плану конкретного підприємства, в процесі написання якого студент розкриває теоретичні та практичні знання, вміння їх застосовувати при розв'язанні економічних завдань.

Бізнес-план (БП) – це документ, що відображає основні сторони діяльності підприємства – виробничі, комерційні і соціальні; включаючи аналіз проблем, з якими підприємство може зіткнутися в майбутньому, та способи їх вирішення.

При виконанні курсової роботи слід вирішити такі задачі: надати характеристику товару (послуги); оцінити ринок збуту, конкуренцію та стратегію маркетингу; скласти виробничий та організаційний плани; надати оцінку ризикам та їх страхування; скласти фінансовий план.

1 Структура і обсяг курсової роботи

Обсяг пояснювальної записки – до 30 сторінок формату А4 (не враховуючи додатків). Пояснювальна записка повинна бути виконана відповідно до вимог щодо оформлення курсових проектів і робіт студентами ВСП «Дніпровський фаховий коледж інженерії і педагогіки ДВНЗ УДХТУ» які встановлює стандарт підприємства СТП-101-21 «Дипломні, курсові проекти і роботи. Загальні вимоги і правила оформлення».

Структура курсової роботи повинна визначатися логічною послідовністю розв'язання поставлених завдань і складатися з таких елементів:

Титульний лист (Додаток А)

Рецензія (Додаток Б)

Лист завдання (Додаток В)

ЗМІСТ

ВСТУП

РЕЗЮМЕ

ОСНОВНА ЧАСТИНА (складається з восьми розділів бізнес-плану):

1. Характеристика товару (послуги).
2. Оцінка ринку збуту.
3. Конкуренція.
4. Стратегія маркетингу.
5. Виробничий план.
6. Організаційний план.
7. Оцінка ризику та страхування.
8. Фінансовий план.

ВИСНОВКИ (загальні висновки щодо результатів, які були досягнені при виконанні курсової роботи)

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ (якщо вони є).

Необхідна для написання курсової роботи література підбирається студентом самостійно. Виконуючи курсову роботу, слід насамперед

користуватися рекомендованою літературою, а також використовувати інші джерела. Для цього потрібно ознайомитися з відповідними каталогами в бібліотеці. При підборі літератури слід звертати увагу на час її видання, оскільки використання застарілої літератури призводить до зниження якості виконання курсової роботи. Доречно скористатися інформаційними ресурсами мережі Internet. У цьому разі в переліку використаних джерел обов'язково потрібно вказати використаний сайт. Список літератури оформлюється відповідно до чинних стандартів.

2 Вибір теми курсової роботи

Вибір теми курсової роботи (запланований вид діяльності підприємства) здійснюється студентом самостійно та узгоджується з викладачем.

Рекомендовані види діяльності підприємства для виконання курсової роботи:

1. Вантажні перевезення:

- а) Внутрішні;
- б) Міжнародні;

2. Пасажирські перевезення.

Числові значення діяльності підприємства здобувач вищої освіти може взяти зі звіту технологічної практики або з реальних даних структурних підрозділів підприємства (наприклад, баз практик Коледжу), що здійснюють вантажні та/або пасажирські перевезення.

Якщо у студента виникають складнощі з виконанням роботи, він може звернутися до керівника курсової роботи за роз'ясненням (на консультаціях за розкладом викладача-керівника) або дозволом на зміну завдання.

3 Рецензування, захист та оцінювання курсової роботи

Захист курсових робіт проводиться відповідно до графіка виконання курсової роботи.

Курсову роботу рецензує викладач – керівник курсової роботи. У рецензії відзначаються позитивні сторони і недоліки роботи, вказується на допуск до захисту. Роботи, які не відповідають установленим вимогам, повертаються на доопрацювання.

Курсова робота, яка має позитивну оцінку, допускається до захисту. Захист курсової роботи є формою перевірки її виконання. Захист роботи відбувається в присутності комісії з викладачів, а також у присутності студентів групи.

Студент повинен надати всі пояснення до курсової роботи, підготуватися до захисту та вивчити основні положення з питання, що розглядається.

За результатами захисту курсової роботи студентам виставляється оцінка за чотирибальною системою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Ця оцінка враховує якість виконаного проекту (роботи), в тому числі на відповідність стандарту підприємства СТП-101-21 «Дипломні, курсові проекти і роботи. Загальні вимоги і правила оформлення», а також дотримання студентом графіка виконання курсової роботи та якість захисту.

Курсовий проект (КП) оцінюється за болонською системою:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Пояснення
90 – 100	A	відмінно	відповідність КР вимогам і стандартам, які розроблені. Пояснювальна записка містить елементи наукової, індивідуальної творчості, робляться самостійні висновки, дається аргументована критика і самостійний аналіз фактичного матеріалу на основі глибоких знань літератури з даної теми. Оцінюється аргументований захист студента: вміння вести наукову полеміку та дискусію, відстоювати свою точку зору.
82-89	B	добре	КР виконано на гарному теоретичному рівні, повно і всебічно висвітлюються питання теми, відповідає за своєю складністю наявності незначних недоліків. У вирішенні завдань роботи та її технічної оформлення мають незначні недоліки. Деякі неточності у доповіді під час захисту КР.
74-81	C		
64-73	D	задовільно	правильно освітлені основні питання теми, немає логічно стрункого їхнього викладу, наявність суттєвих зауважень до КР, пояснювальної записки. Поверхневі відповіді студента у процесі захисту
60-63	E		

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	невідповідність основних вимог до КР. Відсутній логічний зв'язок між розділами роботи; огляд сучасних літературних джерел проведений без аналізу та узагальнення.
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Мають місце недоліки в оформленні КП, помилки в розрахунках, що впливають на виконання мети роботи. Невміння студента самостійно захищати свою роботу, не володіє матеріалом роботи, не в змозі дати пояснення висновкам і теоретичним положенням даної проблеми.

4 Вимоги до оформлення курсової роботи

Вимоги до оформлення курсових проектів і робіт студентами ВСП «Дніпровський фаховий коледж інженерії і педагогіки ДВНЗ УДХТУ» встановлює стандарт підприємства СТП-101-21 «Дипломні, курсові проекти і роботи. Загальні вимоги і правила оформлення».

Відхилення від вимог стандарту СТП-101-21 зазначаються керівником курсової роботи в рецензії і впливають на рівень оцінки, що виставляється за результатами захисту. При наявності суттєвих відхилень від вимог стандарту голова циклової комісії має право не допустити курсову роботу до захисту до усунення зазначених відхилень.

1.3.1. Курсову роботу студенти виконують самостійно, дотримуючись рекомендованої структури (розділ 1) та вимог до технічного оформлення: Пояснювальна записка до курсової роботи (далі - записка) повинна бути написана розбірливим почерком, близьким до креслярського шрифту, чисто і охайно, однаковим чорним чорнилом (пастою) висотою букв і цифр не менше ніж 2,5 мм та відстанню між основами строк не менше як 8 мм (зобра № 3) на аркушах білого паперу формату А4 (210 × 297 мм) на одній стороні аркуша або виконана з застосуванням друкарських пристроїв до комп'ютерної техніки шрифтом Times New Roman розміром 14 з міжрядковим інтервалом 1,5. В цьому випадку не допускається вписування окремих слів, формул, умовних позначень чорним чорнилом, пастою або тушшю. Застосування друкарських і рукописних символів в одній роботі не допускається.

Рисунки і таблиці великого розміру допускається виконувати на аркуші

формату А3 (297 × 420 мм).

1.3.2 На одній сторінці допускається не більше трьох виправлень, зроблених охайно і розбірливо. Помилки, описки та графічні неточності можна виправляти підчищенням або зафарбовуванням білою фарбою. Виправлене повинно бути чорного кольору від руки.

Записка не може бути виконана шляхом копіювання інших матеріалів за допомогою копіювальної техніки. Копійована інформація може бути використана лише в якості додатку до пояснювальної записки.

1.3.3 Загальний обсяг пояснювальної записки курсової роботи – від 40 до 50 рукописних сторінок та від 30 до 40 друкованих сторінок. Аркуш курсової роботи повинен мати поля: ліве – 25 мм, праве - 10 мм верхнє та нижнє - по 20 мм.

Записки до курсової роботи переплітають і доповнюють обкладинкою. Для курсової роботи допускається м'яка обкладинка та пружинне переплетення.

1.3.4 Курсова робота вміщує:

1. титульну сторінку (заповнюється відповідно до форми, наведеної в додатку А).
2. аркуш для рецензії;
3. завдання на курсову роботу;
4. зміст з визначенням сторінок;
5. розділи курсової роботи з таблицями розрахунків;
6. додатки ;
7. список використаних джерел.

1.3.5 Кожну частину записки починають з нового аркуша. Текст кожної структурної одиниці починають з абзацу.

1.3.6 Заголовки частин треба писати прописними літерами креслярським шрифтом № 7 типу Б з нахилом до основи рядка праворуч під кутом 75 ° без крапки в кінці, не підкреслюючи і розміщати по центру ширини сторінки. Якщо заголовок складається з декількох речень, їх розділюють крапкою. При виконанні записки за допомогою друкарських пристроїв до ПЕОМ заголовки частин треба друкувати шрифтом Times New Roman розміром 22 з міжрядковим інтервалом 1,0.

Перенесення слів в заголовках не допускається.

Заголовки підрозділів треба писати з абзацу рядковими (малими) літерами починаючи з великої, креслярським шрифтом № 3,5 типу Б з нахилом до основи рядка праворуч під кутом 75° з відстанню між нижніми основами рядків – не менше як 12 мм.

При виконанні записки за допомогою друкарських пристроїв до комп'ютерної техніки заголовки підрозділів треба друкувати малими літерами починаючи з великої, шрифтом Times New Roman розміром 22 з міжрядковим інтервалом 1,0.

1.3.7 Розділи, параграфи, пункти змісту повинні бути пронумеровані арабськими цифрами і розділені крапками. Наприклад: "1.3.2" - перший розділ, третій параграф, другий пункт.

1.3.8 Відстань між попереднім текстом і заголовком та відстань між заголовком і наступним текстом повинна бути не менше 10 мм. Після заголовку на сторінці повинен бути принаймні один рядок тексту.

1.3.9 Нумеруються всі сторінки роботи до останньої, ураховуючи ілюстрації та додатки без пропусків. Першою сторінкою вважається титульна, другою - аркуш для рецензії, третій лист - завдання на курсову роботу, на яких цифра "1, 2 та 3" не ставиться. Отже, загальна нумерація роботи починається на наступній сторінці (зміст курсової роботи) з цифри "4". Порядковий номер сторінки проставляється арабськими цифрами у правому верхньому куті.

1.3.10 Текст курсової роботи може ілюструватися схемами, графіками, таблицями, які також виконуються на стандартних аркушах паперу формату А4. Кількість ілюстрацій повинна бути достатньою для того, щоб надати тексту зрозумілості та конкретності. Всі ілюстрації називаються рисунками.

Кожний рисунок повинен мати найменування. Слово «Рисунок» його номер і найменування розміщують під рисунком і розташовують таким чином :

Рисунок 2.1– Деталі приладу

Після найменування рисунка крапку не ставлять.

1.3.11 Кожна таблиця повинна мати назву, яку вказують над таблицею. Перед назвою таблиці пишуть слово «Таблиця» і її номер, відділяють від назви за

допомогою тире, наприклад :... таблиця 4.1 – Вихідні дані (після назви таблиці крапку не ставлять).

1.3.12 Формули вписують чітко та розбірливо і нумерують арабськими цифрами, якщо у тексті є посилання на формулу. Порядковий номер вказують у круглих дужках з правого боку проти нижнього рядку формули, до якого він належить: При посиланні в тексті на формулу необхідно вказати її повний номер в дужках (Наприклад: "у формулі (3)").

Після формули ставлять кому, з нового рядка пишуть слово "де" і розшифровують позначення словами в такій послідовності, як вони подані у формулі. Після слова "де" двокрапка не ставиться.

1.3.13 Додатки повинні включати допоміжні матеріали (таблиці допоміжних цифрових даних, ілюстрації, схеми допоміжного характеру тощо). Кожний додаток починають з нової сторінки, у правому верхньому кутку пишуть слово "Додаток". Додаток повинен мати тематичний заголовок. Якщо в курсовій роботі міститься кілька додатків, їх послідовно нумерують арабськими цифрами. Посилання на додатки в текстовій частині роботи є обов'язковим.

1.3.14 При написанні записки можуть бути використані такі джерела інформації: Конституція України, закони України і інші документи законодавчого характеру (постанови, укази і т.п.), підручники, навчальні посібники, довідники, статті, виступи і інша інформація, опублікована в збірках, журналах, газетах, депоновані рукописи (стандарти, технічні умови, інструкції, керівництва та ін.), дисертації, звіти, каталоги, рекламні проспекти, описи до патентів і авторських свідоцтв, методичні вказівки, науково-популярні і художні твори, архівні матеріали, комп'ютерні програми, матеріали на магнітних та інших непаперових носіях та інші джерела, що допускають неодноразове використання, крім тих що складають державну, службову чи комерційну таємницю і засекречені у встановленому порядку.

1.3.15 В записці повинні бути посилання на всі джерела, що були використані. Посилатися слід, як правило, на джерело в цілому. При необхідності допускаються посилання на розділи, таблиці, ілюстрації чи сторінки джерела.

1.3.16 Використання запозичених даних без зазначення джерела не допускається і розглядається як плагіат.

1.3.17 Посилання на джерело наводиться у вигляді його порядкового номера в переліку джерел, узятого в квадратні дужки, в яких допускається зазначити додаткову інформацію. Якщо необхідно посилатися одночасно на декілька джерел, їх номери зазначають через кому чи тире. Приклади :

1. Цьому питанню присвячені роботи [2, 4-7]
2. Розрахунок ведемо за формулою [4]
3. Ньютон [15, с. 5] казав: «.....»

1.3.18 Список використаної літератури у вигляді бібліографічного опису джерел, що були використані, розміщують перед додатками, починаючи з нового аркуша. Джерела розміщують у списку в порядку їх згадування в тексті записки і позначають порядковими номерами арабськими цифрами, які вказують перед бібліографічним описом джерела, відділяючи його крапкою.

Допускається використання іншого порядку розміщення джерел в списку (алфавітного, хронологічного та ін.).

5 Зміст розділів курсової роботи

Резюме (висновки)

Бізнес-план починається з кінця, тобто з резюме. Даний розділ складається в останню чергу, коли складені всі розділи текстової частини і розраховані всі фінансові показники проекту. Він містить стислий виклад суті проекту та характеристику найважливіших показників. [3, ст. 259].

Перелік основних питань, що мають бути відображені в резюме:

1. Надання яких послуг (виробництвом і реалізацією якого товару) займатиметься ваше підприємство?
2. Хто буде вашим покупцем?
3. Яким буде обсяг продажів (виручка) за 1-й рік роботи?
4. Яка сума всіх витрат на реалізацію проекту?

5. Яким повинен бути обсяг фінансування для реалізації проекту?

6. Які джерела фінансування проекту?

7. Основні показники проекту: загальний прибуток (дохід) за період, величина грошових коштів у кінці першого року роботи, рентабельність діяльності, рентабельність вкладень власних засобів, рентабельність загальних вкладень.

Вимоги до складання даного розділу: обсяг – 1,5–2 сторінки; виклад має бути гранично простим і лаконічним, мінімум спеціальних термінів.

1 Характеристика товару (послуги)

У даному розділі необхідно чітко відповісти на такі питання:

1. Який саме товар (або послугу) ви запропонуєте покупцям (детальний опис продукції і послуг, основні споживчі характеристики: розмір, вага, термін користування, естетичність, дизайн)?

2. Які потреби покликаний задовольняти ваш товар?

3. У чому особливість вашого товару, чому споживачі відрізнятимуть його від товарів ваших конкурентів і віддаватимуть йому перевагу?

2 Оцінка ринку збуту

Досвід показує, що невдача значної кількості бізнес-проектів пов'язана із недостатнім вивченням ринку та переоцінкою його місткості. Не визначивши місце майбутнього товару на ринку, можна витратити багато коштів, однак товар залишиться на складах, а послуга небажаною.

Отже, в даному розділі необхідно визначити:

1. Хто буде покупцем вашого товару? Чому він вибере саме ваш товар (за вищу, ніж у конкурента якість, за більш низьку ціну, за післяпродажне обслуговування та ін.)?

2. Який обсяг вашого товару може спожити ринок?

Слід зазначити, що в даному і в наступних розділах, роблячи прогноз або оцінюючи існуючу ситуацію, необхідно користуватися достовірними джерелами інформації, посилання на які мають бути відображені в БП.

Обсяг продажів необхідно прогнозувати в двох напрямках.

З одного боку, необхідно виділити сегмент ринку, на який ви поставлятимете свій товар, вік потенційного покупця, його чисельність, середнє споживання вашого товару окремою фізичною особою, кількість оптових покупців-посередників і приблизний обсяг їх продажів. Оцінка обсягів власного продажу визначається як 2–5 % (у деяких випадках до 10 %) від отриманої кількості потенційних продажів.

З іншого боку, визначившись із переліком устаткування, обсяг продажів продукції визначається як 20–40 % від його потужності (максимально можливого обсягу виробництва).

Порівнюючи дві отримані оцінки, обсяг запланованих продажів приводиться до єдиного числа. Якщо два числа дуже відрізняються один від одного, необхідно відкоригувати обрані відсотки. Дуже важливо до оцінки ринку збуту ставитися песимістично і занижувати обсяг продажів. Це дозволить реалістичніше скласти бізнес-план. Отриманий обсяг виробництва з кожним роком може поступово збільшуватися в міру розвитку підприємства.

3 Конкуренція

У цьому розділі необхідно відповісти на питання:

1. Хто є найбільшим виробником аналогічних товарів?
2. Чи достатньо приділяють уваги та виділяють засобів на рекламу своїх виробів ваші конкуренти?
3. Які особливості товару конкурентів (його основні характеристики, рівень якості, дизайн, думки покупців)?
4. Який рівень цін на продукцію конкурентів?

Примітка. Істотним недоліком БП, який спричинить зниження оцінки, вважатиметься відсутність цін на товари або послуги конкурентів.

Відповідаючи на вищезазначені питання, необхідно відображати реальну картину дійсності.

4 Стратегія маркетингу

Вивчивши ринок з точки зору конкурентоспроможності вашого товару, необхідно розробити план завоювання ринку.

До основних позицій плану маркетингу належать:

1.Схема розповсюдження товару. Як ви продаватимете товар – через власні фірмові магазини, через оптові торговельні організації, через дрібних посередників тощо?

2.Ціноутворення. Як ви визначатимете ціни на свої товари і який рівень рентабельності на вкладені засоби плануєте отримати?

3.Реклама. Як організуватимете рекламу і скільки коштів збираєтеся на це витратити?

4.Методи стимулювання продажу. Шляхи досягнення постійного зростання обсягу продажу – за рахунок розширення території збуту чи за рахунок пошуку нових форм залучення покупця?

5 Виробничий план

У даному розділі наводяться: загальні відомості про підприємство, розрахунок капітальних витрат і виробничих витрат на планований обсяг збуту; прямі (змінні) і загальні (постійні) витрати на виробництво продукції, кошторис поточних витрат на виробництво. Всі розрахунки необхідно подати у формі таблиці.

До загальних відомостей про підприємство належать: опис місця розміщення підприємства (у багатьох випадках визначальний чинник для успіху проекту); наявність необхідних транспортних зв'язків, інженерних мереж (електроенергія, вода, тепло, каналізація, зв'язок та ін.), ресурсів; близькість до ринку збуту; інформація про виробничі приміщення та відомості про умови оренди (табл. 5.1).

Таблиця 5.1 – Розрахунок потреби у виробничих площах

Тип приміщень	Площа, м ²	Ставка орендної плати, грн./м ² /міс.	Сума орендної плати, грн./міс.
Загальна площа			

Тип приміщень	Площа, м ²	Ставка орендної плати, грн./м ² /міс.	Сума орендної плати, грн./міс.
у тому числі: офісні приміщення			
виробничі приміщення (гараж)			
складські приміщення (відкрита територія)			
та ін.			

Також необхідно передбачити витрати на поточний ремонт приміщень. Дана сума витрат буде складовою частиною стартового капіталу.

Наступним кроком у розробці виробничого плану є розрахунок потреби в основних фондах (табл. 5.2).

Таблиця 5.2 – Розрахунок вартості основних фондів і амортизаційних відрахувань

Найменування об'єктів основних фондів	Кількість, шт.	Вартість об'єкта, грн./шт.	Загальна вартість, грн.	Річна норма амортизації, %	Річна сума амортизаційних відрахувань, грн.
1	2	3	4	5	6
Розрахунок			гр. 2 · г р. 3		гр. 4 · гр. 5/100
група 1 – земельні ділянки					
група 2 – капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом					
група 3 – будівлі					
споруди					
передавальні пристрої					
група 4 – машини та обладнання					
з них:					
- електронно-обчислювальні машини,					
- інші					
група 5 – транспортні засоби					

Найменування об'єктів основних фондів	Кількість, шт.	Вартість об'єкта, грн./шт.	Загальна вартість, грн.	Річна норма амортизації, %	Річна сума амортизаційних відрахувань, грн.
група 6 – інструменти, прилади, інвентар (меблі)					
група 7 – тварини					
група 8 – багаторічні насадження					
група 9 – інші основні засоби					
група 10 – бібліотечні фонди					
група 11 – малоцінні необоротні матеріальні активи					
група 12 – тимчасові (нетитульні) споруди					
група 13 – природні ресурси					
група 14 – інвентарна тара					
група 15 – предмети прокату					
група 16 – довгострокові біологічні активи					
Усього	X	X		X	

Слід врахувати, що амортизація нараховується лише на власні основні фонди, а на орендовані або взяті на умовах лізингу активи амортизацію нараховує орендодавець або лізингова компанія.

Кількість груп у таблиці 5.2 визначається залежно від виду діяльності і від складу основних фондів. При визначенні норми амортизації враховуються мінімально допустимі строки корисного використання основних засобів відповідно до Податкового кодексу України.

Далі приводиться розрахунок поточних витрат на виробництво продукції (надання послуг): витрати на сировину і матеріали, комплектуючі вироби, електроенергію, паливо та ін. (табл. 5.3–5.6).

Таблиця 5.3 – Розрахунок потреби в сировині та матеріалах

Сировина та матеріали	Норма витрати на одиницю продукції, нат. од.	Загальна потреба в сировині і матеріалах, нат. од.	Ціна придбання, грн.	Витрати на сировину та матеріали, грн.
1	2	3	4	5
Розрахунок		гр. 2 · Q		гр. 3 · гр. 4
...				
Усього	х	х	х	

Таблиця 5.4 – Розрахунок потреби в електроенергії

Вид устаткування	Кількість, шт.	Споживана потужність, кВт/г	Кількість робочих годин у сутках	Кількість робочих днів на місяць	Загальна потреба в електроенергії, кВт/міс.	Тариф, грн./кВт	Витрати на електроенергію, грн./міс.
1	2	3	4	5	6	7	8
Розрахунок					(гр.2×гр.3) × (гр.4×гр.5)		гр. 6 × гр. 7
.....							
Усього	х	х	х	х			

Таблиця 5.5 – Розрахунок потреби в паливно-мастильних матеріалах

№ пор.	Показник	Розрахунок	Транспортний засіб	
			1	n
1	Середньодобовий пробіг, км			
2	Кількість робочих днів на місяць			
3	Загальний пробіг, км/міс.	ряд. 1 · ряд. 2		
4	Вид палива			
5	Норма витрати, л/100 км			
6	Загальні витрати, л	ряд. 3 · ряд. 5 / 100		
7	Ціна палива, грн./л			

8	Витрати на паливо, грн./міс.	ряд. 6 · ряд. 7		

Таблиця 5.6 – Розрахунок норми виробничого запасу (в разі потреби)

Показник	Розрахунок	Сировина та матеріали	
Норма витрати на одиницю продукції, кг	N_p		
Середньодобова потреба, кг	$\Pi_{м.с.} = (N_p \cdot Q) T$		
Інтервал між двома постачаннями, дні	$I_{п.}$		
Поточний запас, кг	$Z_{тек.} = \Pi_{м.с.} \cdot I_{п.}$		
Норма страхового запасу, %	$N_{стр.}$		
Страховий запас, кг	$Z_{стр.} = Z_{тек.} \cdot N_{стр.}$		
Норма виробничого запасу, кг	$N_{пр.з.} = Z_{стр.} + Z_{тек.}$		
Ціна придбання, грн./кг			
Виробничий запас, грн.			

У даному розділі слід максимально врахувати всі можливі види витрат, пов'язані зі здійсненням вибраного виду діяльності.

6 Організаційний план

У цьому розділі необхідно розкрити питання: з ким ви збираєтеся організувати свою справу, як ви плануєте налагодити роботу свого персоналу, зокрема:

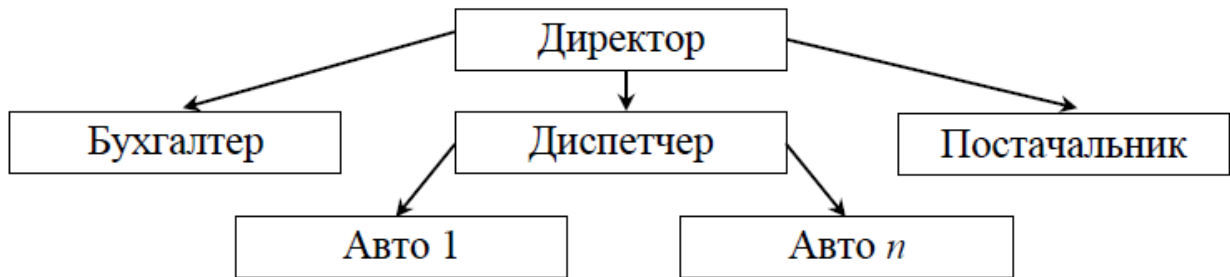
1. На наявних працівників надається коротка характеристика: кваліфікація, досвід роботи, їх корисність для підприємства.

2. Якщо необхідно набрати працівників, то в даному розділі треба зазначити вимоги до них, посадові обов'язки та способи залучення (на постійну роботу чи за сумісництвом).

3. Надається організаційна схема підприємства, у якій має бути чітко визначено:

- хто і чим займатиметься;
- як взаємодіятимуть всі учасники виробничого процесу;
- хто кому підпорядковуватиметься;
- хто кого контролюватиме.

Приклад найпростішої організаційної схеми підприємства.

4. Розкривається питання оплати праці та її стимулювання (табл. 6.1).

Таблиця 6.1 – Розрахунок фонду оплати праці

Посада	Кількість осіб	Заробітна плата (ЗП), грн.	Додаткова ЗП, грн.	Фонд оплати праці, грн.
1	2	3	4	5
				гр. 2 · (гр. 3 + гр. 4)
...				
...				
Усього		X	X	

За окремою статтею витрат розраховується єдиний внесок на соціальне страхування, який складає 22% від фонду оплати праці.

7 Оцінка ризику та страхування

При складанні БП важливо передбачити всі види ризику, з якими може зіткнутися фірма, їх джерела і момент виникнення. Різновиди ризиків:

- пожежі та землетруси (природні);
- страйки і міжнаціональні конфлікти (форс-мажорні ситуації);
- зміна в податковому регулюванні, коливання валютних курсів

(економічні);

- погодні;
- виробничі ризики.

Звичайно, вірогідність кожного ризику є різною, як і сума збитків, які вони можуть викликати. Тому в БП потрібна хоча б орієнтовна оцінка того, які ризики для фірми найбільш вірогідні і які витрати можуть виникнути в разі їх настання.

Для великих проектів необхідний ретельний прорахунок ризиків з використанням математичного апарату теорії вірогідності. Для більш простих і дешевих проектів достатньо аналізу ризиків за допомогою чистих експертних методів.

Визначивши можливі ризики, до яких може бути схильна ваша фірма, ви повинні відповісти на питання: Як зменшити ризики і втрати?

Відповідь на це питання ви одержите, проаналізувавши:

1. Організаційні заходи щодо профілактики ризиків.

Наприклад, при ризику збоїв у графіку залізничних перевезень сировини ви можете визначити альтернативну програму перевезення за допомогою автомобільного транспорту.

2. Опис програми страхування ризиків.

У даний час система страхування вже досить розвинена і в принципі можна страхувати кожен свій крок: від купівлі неякісного устаткування до пожежі на складі готової продукції.

У бізнес-плані необхідно обов'язково вказати, які типи страхових полісів і на яку суму ви плануєте придбати. Сума страховки входить у загальні витрати підприємства як постійні витрати.

8 Фінансовий план

У цьому розділі необхідно узагальнити матеріал усіх попередніх розділів і подати його у вартісному вираженні. Для цього необхідно розробити декілька підрозділів фінансового плану.

8.1 Стартовий капітал підприємства

До стартового капіталу підприємства належать такі види витрат (табл. 8.1.1).

Таблиця 8.1.1 – Стартовий капітал підприємства

Види витрат	Сума, грн.
Одноразові витрати на створення підприємства	
Капітальні витрати (придбання основних фондів)	
Створення виробничого запасу (в разі потреби)	
Інші одноразові витрати, пов'язані із запуском виробництва (ремонт приміщення та ін.)	
Усього	

Одноразові витрати на створення підприємства виділяються на: процес реєстрації фірми, одержання печатки і штампів, відкриття рахунків у банках, становлення на облік в органах статистики, податковій інспекції, держадміністрації та ін. Якщо вибраний вид діяльності вимагає проходження дозвільної системи (отримання ліцензії, сертифікація продукції або виробництва, реєстрація штрих-кодів на продукцію в Торговельно-промисловій палаті та ін.), розмір одноразових витрат значно зростає.

Придбання основних фондів необхідно планувати із врахуванням витрат на їх транспортування і пусконаладжувальні роботи.

При виділенні коштів на формування виробничого запасу необхідно враховувати тривалість виробничого циклу і терміни реалізації продукції.

Якщо кошти від реалізації продукції починають надходити через тиждень після запуску виробництва, то і виробничий запас необхідно розраховувати не більше ніж на десять днів роботи підприємства, а не на квартал, півріччя або рік роботи. У такому разі витрати підприємства на оренду приміщень, електроенергію, заробітну плату та ін. у розмірі стартового капіталу можна не враховувати.

Якщо ж виробничий цикл займає півроку і більше (будь-який аграрний вид діяльності), то в стартовому капіталі необхідно враховувати всі види витрат, які підприємство матиме до моменту надходження коштів від реалізації продукції.

8.2 Джерела фінансування підприємства

Після розрахунку розміру стартового капіталу необхідно визначитися з джерелами фінансування підприємства та скласти баланс грошових витрат і надходжень. Це документ, що дозволяє оцінити, скільки грошей необхідно вкласти в проект залежно від часу, тобто скільки грошей необхідно до початку реалізації проекту і вже в процесі виробництва. Що стосується джерел фінансування, то вони можуть бути різні: власні кошти, кредити, акції та ін.

При написанні курсової роботи (БП) варто брати два джерела: власні заощадження в розмірі 30 % від стартового капіталу і останні 70 % – кредитні ресурси, отримані в банку. За бажанням позичальника погашення тіла кредиту може відбуватися: щомісячно (в разі швидкого надходження коштів від реалізації); згідно з графіком погашення кредиту, який узгоджується з банком, і може передбачати погашення поквартально; кожні півроку або щорічно.

Залучаючи кредитні ресурси до купівлі основних фондів, погашення тіла кредиту зазвичай проводиться за іншою схемою.

Відсотки за користування кредитом включаються в собівартість продукції, а кредит повертається з прибутку, тому складання графіка погашення кредиту і заповнення рядка “повернення тіла кредиту” таблиці 8.2.1. здійснюється після розрахунку чистого прибутку в зведеній таблиці доходів і витрат підприємства (табл. 8.5.1 або 8.5.2).

Приклад графіка погашення кредиту (сума кредиту 500 тис. грн. під 24 % річних):

Завантаження кредиту 01.01.2022 – 500 000.00 грн. Погашення:

31.05.2022 – 50 000.00 грн.

31.12.2022 – 50 000.00 грн.

31.05.2023 – 100 000.00 грн.

31.12.2023 – 100 000.00 грн.

31.05.2024 – 100 000.00 грн.

31.12.2024 – 100 000.00 грн.

Таблиця 8.2.1 – Повернення кредиту згідно з графіком погашення, з виплатою банківського відсотка*

Період	1-ше півріччя 20__	2-ге півріччя 20__	1-ше півріччя 20__	2-ге півріччя 20__	1-ше півріччя 20__	2-ге півріччя 20__	За весь період
Сума кредиту	500 000	450 000	400 000	300 000	200 000	100 000	–
% за кредит	60 000	54 000	48 000	36 000	24 000	12 000	234 000
Повернення Тіла кредиту	50 000	50 000	100 000	100 000	100 000	10 000	500 000

Примітка*: приклад повернення кредиту за 3 роки.

8.3 Визначення змінних і постійних витрат

Класифікація витрат на змінні і постійні (табл. 8.3.1) необхідна для розрахунку точки беззбитковості, яка показує, який обсяг продукції або послуг повинне реалізовувати підприємство для того, щоб не мати збитків від своєї діяльності.

Умовно-змінні витрати – витрати, що змінюються в прямій залежності від рівня виробництва (пов'язані безпосередньо з виробництвом продукції).

Умовно-постійні витрати (накладні витрати) – це витрати, які залишаються незмінними при зміні рівня виробництва (орендна плата, плата за теплопостачання та ін.).

Таблиця 8.3.1 – Розрахунок змінних і постійних витрат

Стаття калькуляції	Змінні витрати	Постійні витрати
Сировина і матеріали		
Паливо		
Електроенергія		
Оплата праці:		
• управлінського персоналу;		
• основних працівників		
Соціальні відрахування:		
• управлінського персоналу;		
• основних працівників		
Орендна плата		

Стаття калькуляції	Змінні витрати	Постійні витрати
Реклама		
Відсоток за кредитом		
...		
...		
Усього		

Якщо оплата праці всього персоналу підприємства здійснюється погодинно, відповідно до посадових окладів, то витрати за даною статтею і соціальні відрахування будуть належати до постійних витрат.

8.4 Калькуляція собівартості продукції

Калькуляція собівартості продукції на підприємстві складається для визначення відпускної ціни одиниці товару (табл. 8.4.1).

Таблиця 8.4.1 – Калькуляція собівартості і розрахунок відпускної ціни продукції, грн.

№ пор.	Стаття калькуляції	Авто 1	Авто n	Усього
1	Сировина і матеріали (ПММ)			
2	Оплата праці			
3	Орендна плата			
	...			
	...			
	Повна собівартість продукції			
	Прибуток			
	Відпускна ціна без ПДВ			
	Відпускна ціна з ПДВ			

Якщо підприємство працює на фіксованому 10 % податку, відпускна ціна розраховується без податку на додану вартість (ПДВ).

Якщо підприємство працює на загальній системі оподаткування, то витрати, які підприємство має з врахуванням ПДВ, повинні в калькуляції враховуватися без ПДВ. Для цього статтю “Витрати з ПДВ” зменшують на 16,67 % (одну шосту).

Прибуток розраховується за прийнятою нормою прибутку від повної

собівартості продукції. Якщо ціна встановлюється на рівні ринкових цін, то прибуток розраховується як різниця між ціною і повною собівартістю. Відпускна ціна з ПДВ розраховується як:

$$C_{з\ ПДВ} = C_{без\ ПДВ} \cdot 1,2 \quad (8.1)$$

8.5 Баланс доходів і витрат підприємства

Для підприємств з фіксованою формою оподаткування баланс доходів і витрат складається згідно з табл. 8.5.1, якщо на загальній системі оподаткування – згідно з табл. 8.5.2.

Заголовки таблиць 8.5.1, 8.5.2 можна змінити відповідно до планового зростання обсягів продажу.

Упродовж першого року роботи обсяг продажу необхідно поступово збільшувати. За другий і наступні роки дані наводяться із врахуванням виходу підприємства на заданий обсяг виробництва.

Таблиця 8.5.1 – Фінансовий план (баланс доходів і витрат), грн.

Показник	Місяць				ІІ квартал	ІІ півріччя	Усього за 1-й рік
	1	2	...	12			
Обсяг продажів (перевезень)							
1. Доходи (виручка від реалізації продукції), усього, у тому числі: – –							
2. Єдиний податок 10 %							
3. Витрати, усього, у тому числі: – –							
4. Прибуток (П = 1 – 2 – 3)							

Для складання таблиці 8.5.2 (Фінансовий план (баланс доходів і витрат) з

урахуванням ПДВ) необхідно класифікувати витрати підприємства на витрати, які здійснюються з врахуванням ПДВ, і витрати без ПДВ.

До витрат з ПДВ належать такі витрати підприємства: на сировину і матеріали, напівфабрикати і комплектуючі, електроенергію, паливо і ПММ, тару і упаковку, зв'язок, запчастини та інструменти, комунальні послуги, рекламу тощо.

Без ПДВ розраховуються: витрати по заробітній платі; соціальні платежі; амортизаційні відрахування; оренда приміщень; страхування; значна частина послуг, наданих зі сторони; відсоток по кредиту; податки; витрати на відрядження та ін.

ПДВ з доходу – це зобов'язання підприємства по виплаті ПДВ перед державою (кредит). ПДВ з витрат (дебет) – це вже виплачений підприємством ПДВ, який зменшує зобов'язання підприємства з ПДВ. Різниця між кредитом і дебетом з ПДВ дає платіж підприємства з ПДВ за даний період.

Таблиця 8.5.2 – Фінансовий план (баланс доходів і витрат) з урахуванням ПДВ, грн.

Показник	Місяць				II квартал	II півріччя	Усього за 1-й рік
	1	2	...	12			
1. Доходи (виручка від реалізації продукції) з ПДВ							
2. У тому числі податок на додану вартість (НДС = $1 \cdot 0,1667$)							
3. Дохід без ПДВ (1 – 2)							
4. Всього витрат							
4.1. У тому числі витрати з урахуванням ПДВ:							
.....							
Усього витрат з урахуванням ПДВ							
4.2. У тому числі витрати без урахування ПДВ							
.....							
Усього витрат без урахуванням ПДВ							

Показник	Місяць				II квартал	II півріччя	Усього за 1-й рік
	1	2	...	12			
4.3.ПДВ (дебет) (4.1 · 0,1667)							
5. ПДВ до оплати (2 – 4.3)							
6. Витрати без ПДВ (4 – 4.3)							
7. Валовий прибуток (3 – 6)							
8. Податок на прибуток (7 · 0,16)							
9. Чистий прибуток (7 – 8)							

8.6 Розрахунок показників ефективності діяльності підприємства

Розрахунок точки беззбитковості, тобто такого обсягу виробництва, при якому витрати на виробництво дорівнюватимуть доходу від продажу товару. Для розрахунку точки беззбитковості скористаємося формулою:

$$K = \frac{УПВ}{Ц - УЗВ}, \quad (8.2)$$

де K – обсяг перевезення, при якій буде досягнута беззбитковість бізнесу, км.;

$УПВ$ – умовно-постійні витрати, грн. (п. 8.3);

$Ц$ – ціна за одиницю товару, грн./км. (п. 8.4);

$УЗВ$ – умовно-змінні витрати, необхідні для виготовлення одиниці товару, грн./км (п. 8.3).

Розрахунок необхідно робити для декількох (не менше трьох) рівнів можливої ціни реалізації, щоб мати можливість оцінити вплив ринкових умов на прибутковість фірми.

Далі проведемо розрахунок терміну окупності проекту:

$$T_{ок} = \frac{СК}{П + А}, \quad (8.3)$$

де $СК$ – розмір стартового капіталу, грн;

$П$ – чистий прибуток підприємства за рік, грн;

$А$ – амортизаційні відрахування підприємства за рік, грн.

Загальний рівень рентабельності підприємства розраховується за формулою:

$$R_{\text{заг}} = \frac{\Pi_{\text{б}}}{S_{\text{заг}}} \cdot 100\% , \quad (8.4)$$

де $\Pi_{\text{б}}$ – балансовий прибуток (див. табл. 8.5.2);

$S_{\text{заг}}$ – загальна виробнича собівартість (див. табл. 8.4).

Дані для розрахунку загального рівня рентабельності беруться за 1 рік.

Список використаних джерел

1. Господарський кодекс України № 436- IV 16.03. 2003. - 2003 К.: Атіка, 2003 – 208 с.
2. Закон України «Про автомобільний транспорт», 2001.
3. Дмитрієв І.А. Транспортне підприємництво: навч. посіб. / І.А. Дмитрієв, Я.С. Левченко – Х.: ФОП Бровін О.В., 2018. - 308 с.
<https://cutt.ly/qPvhuy3>
4. Бабій М.В. Обґрунтування раціональної тривалості робочого часу водія при виконанні транспортних операцій [Текст] / М.В. Бабій, А.Й. Матвіїшин// Вісник ХНТУСГ. – Харків, 2016. – Вип. №169. – 232-236 с.
5. Башкатова Є.І. Планування роботи автотранспортного підприємства: програмир. навчання: [навч. посібник]/Є.І. Башкатова, Т.А. Здерева, Ю.С. Стельмаховській. – Київ: Вища шк., 1988. – 286 с.
6. Бойчик І.М. Економіка підприємств : навч. посібник / Бойчик І.М., Харів П.С., Хопчан М.І. – Львів: —Сподом, 2000. – 212 с.
7. Войнаренко М.П. Податковий облік і аудит: підручник / М.П. Войнаренко, Г.В. Пухальська. – К.: ВЦ — Академія, 2009. – 367 с.
8. Горова К.О. Конспект лекцій з дисципліни „Основи економіки транспорту / Горова К.О. – Харків: ХНАДУ, 2011. – 77 с.
9. Дзюра В.О. Обґрунтування швидкості руху на міських вулицях і дорогах / В.О. Дзюра // Міжвузівський збірник «Наукові нотатки». – Луцьк, 2016. – Вип. №55. – 112-116 с.
10. Дмитриев И.А. Экономика предприятий автомобильного транспорта: учебное пособие / И.А. Дмитриев, О.М. Жарова. – Харьков: Знаду, 2004. – 184 с.
11. Жарова О.М. Типові задачі з економіки підприємства автомобільного транспорту: навч. посіб. для автотрансп. спец. ВУЗів / О.М. Жарова, І.А. Дмитрієв, І.М. Кирчата. – вид. 2-ге перероб. і доп. - Х.: ХНАДУ, 2013. – 196 с.
12. Закон України «Про транспорт».
13. Закон України «Про автомобільний транспорт»
14. Податковий кодекс України

15. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування».

16. Іванілов О.С. Економіка підприємств автомобільного транспорту: підручник для студентів вищих навчальних закладів / О.С. Іванілов, І.А. Дмитрієв, І.Ю. Шевченко. - Х.: Стиль-Издат, 2017. - 632 с.

17. Іванілов О.С. Економіка підприємства: Підручник / О.С. Іванілов. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 728 с.

18. Криворучко О.М. Типові задачі з економіки праці на автомобільному транспорті: навч. посібник / Криворучко О.М. – Х.: ХНАДУ, 2002. – 213 с.

19. Горова К.О. Конспект лекцій з дисципліни „Основи економіки транспорту”// Горова К.О. – Харків: ХНАДУ, 2011. – 77 с. <https://cutt.ly/jPvIRsu>

20. Попович П.В. Методичні вказівки для практичних занять з дисципліни „Основи економіки транспорту” для студентів спеціальності 275 Транспортні технології (за видами) // Попович П.В., Шевчук О.С. - ТНТУ ім. І. Пулюя. – Тернопіль 2017. – [114 с.](https://cutt.ly/3PvxqhJ) <https://cutt.ly/3PvxqhJ>

Додаток А

Приклад оформлення титульного аркуша

Відокремлений структурний підрозділ
 «Дніпровський фаховий коледж інженерії та педагогіки
 Державного вищого навчального закладу
 «Український державний хіміко-технологічний університет»

Комісія економічних дисциплін

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни **«Комерційна робота на транспорті»**

на тему: **Бізнес план вантажоперевезень**

Студента (ки) __ курсу групи _____
 галузі знань _____
 спеціальності _____

_____
 (прізвище та ініціали студента)

Керівник: викладач _____
 Національна шкала _____
 Кількість балів: _____
 Оцінка: ECTS _____

Члени комісії

_____
 (підпис)

_____
 (прізвище та ініціали)

_____
 (підпис)

_____
 (прізвище та ініціали)

Приклад оформлення аркуша рецензії

Відокремлений структурний підрозділ
«Дніпровський фаховий коледж інженерії та педагогіки
Державного вищого навчального закладу
«Український державний хіміко-технологічний університет»

Комісія економічних дисциплін

РЕЦЕНЗІЯ

на курсову роботу

з навчальної дисципліни **Комерційна робота на транспорті**
студента групи _____

_____ (прізвище, ім'я, по-батькові)

Показники оцінювання

1. Повнота розкриття основної частини

_____
_____

2. Правильність виконання розрахункової частини

_____
_____

3. Оформлення роботи у відповідності до стандартів коледжу

_____
_____

4. Термін виконання _____

5. Захист роботи _____

Загальна оцінка _____

Керівник курсової роботи _____

(підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Член комісії _____

(підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Додаток В

Приклад оформлення аркуша завдання

Відокремлений структурний підрозділ
«Дніпровський фаховий коледж інженерії та педагогіки
Державного вищого навчального закладу
«Український державний хіміко-технологічний університет»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчальної роботи
(зав. відділенням)

_____ 202__ р.

Завдання
на курсову роботу

З предмету **Комерційна робота на транспорті**

Студенту групи _____

спеціальності 275 Транспортні технології (на автомобільному транспорті)

Тема курсової
роботи

Бізнес план вантажоперевезень

I Завдання до основної частини

Резюме (висновки)

1 Характеристика товару (послуги).

2 Оцінка ринку збуту

3 Конкуренція

4 Стратегія маркетингу

5 Виробничий план

6 Організаційний план

7 Оцінка ризику та страхування

8 Фінансовий план

II. Рекомендована література

1. Дмитрієв І.А. Транспортне підприємництво: навч. посіб. / І.А. Дмитрієв, Я.С. Левченко – Х.: ФОП Бровін О.В., 2018. - 308 с. <https://cutt.ly/qPvhuy3>
2. Бабій М.В. Обґрунтування раціональної тривалості робочого часу водія при виконанні транспортних операцій [Текст] / М.В. Бабій, А.Й. Матвіїшин // Вісник ХНТУСГ. – Харків, 2016. – Вип. №169. – 232-236 с.
3. Бойчик І.М. Економіка підприємств : навч. посібник / Бойчик І.М., Харів П.С., Хопчан М.І. – Львів: —Сподом|| 2000. – 212 с.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів курсової роботи	Строк виконання етапів курсової роботи	Примітка
1	Отримання індивідуального завдання		
2	Виконання розділів 1-4		
3.	Виконання розділів 5-6		
4	Виконання розділу 7		
5	Виконання розділу 8		
6	Написання резюме		
7	Оформлення курсової роботи відповідно Стандарту підприємства СТП 101-21, подання на рецензування		
13	Захист курсової роботи		

Дата видачі " ____ " _____ 202__ р.

Строк захисту курсової роботи " ____ " _____ 202__ р.

Викладач-керівник курсової роботи

_____

підпис

Голова циклової комісії

_____

підпис